

Виходить у Львові
що дні (крім неділі і
гр. кат. свят) о 5-й
годині по полудні.

Редакція і
Адміністрація: улиця
Чарнецького ч. 12.

Письма приймають ся
лиш франковані.

Рукописи
явертають ся лиш на
екреме жадане і за зло-
жением оплати поштової.

Рекламації
невзапечатані вільні від
оплати поштової.

НАРОДНА ЧАСОПІСЬ

Додаток до „Газети Львівської“.

ВІСТИ ПОЛІТИЧНІ.

Хорвати супротив угорської кризи. — Анархія
в Росії. — Російско-японська війна.

Супротив кризи, яка повисла над Угорщиною, цікаво знати, яке становище займають в тій справі Хорвати, одинокий народ країв угорської корони, що має досить навіть широку автономію. Погляди Хорватів на угорську кризу так очеркує о. Періц, хорватський посол з Далматії, у віденській часописі Wiener Allg. Zeit.: Очи Хорватів з віденського парламенту безнастінно звернені на Угорщину. Мусимо рішити ся, чи маємо дати дальше себе гнобити Мадярам, чи може вже надійшла пора жадати тісного сполучення Хорватії, Славонії і Далматії з Австрією. Дія 2 вересня відбудеться з Загребі конференція всіх хорватських послів і від її висліду буде зависіти дальший напрям хорватської політики. А здає ся, що до того часу і на Угорщині сяк чи так прояснятися відносини. Австро-угорська монархія подібна нині до хати, в якій тріскають стіни, а у всіх кутах тріщить. Ледве залишається одну щілину, в іншій місці цовстає друга. Решації тягнуться без кінця і тому треба рішити ся вкінчи на нову будову. На Угорщині зрозуміли

то; почали будову власного дому, а що ім не достає власних сил, Мадяри сягають по них до зовнішніх жерел і жадають від Корони безнастінно нових уступок, які находяться поза рамами, створеними дуалізмом. Мадярам не ходить вже зовсім нині о угорку команду, але, як мені то сказав один з угорських послів, о забезпеченні себе на всякий случай. Нинішню ситуацію Мадяри витворили умисно, числячи на те, що міродатні чинники уступлять для святого спокою, щоби тільки не дозвести до катастрофи.

Мадяри ішли наперед безоглядно, викликаючи кризу за кризою, так що теперішній стан вже не кризою, а радше революцією треба би назвати. Тої ризиковної політики іміли ся Мадяри від часу, коли побачили, що своєю владою не будуть в можності поглотити в себе інші народності в краю і створити одноцільну мадярську державу.

Королівський рескрипт відрочив палату послів, а угорське правительство крутить тепер і ловить риби в мутній воді. Погоджене сполученої опозиції з Короною може настути тільки на підставі компромісу. По моїй думці Мадяри зрешті з дальших жадань на точці воїсковості, коли тільки у внутрішніх справах одержать зовсім свободну руку. Чим то грозить для немадярських народностей, отже і

для Хорватів, показує ся з неукриваних мадярських тенденцій.

Они хотять завести мадярський язик як викладовий до всіх народних шкіл, а також виборчу реформу того змісту, щоби виборче право прислугувало тільки знаючим угорську мову горожанам. Коди Хорвати не хочуть, щоби разом з іншими немадярськими народностями, могли сказати про себе небавом: „ми були“ — то не можуть ніяк згодити ся на такі змагання Мадярів. Знаючи, що ім грозить і знаючи добре Мадярів, мусять Хорвати завчасу готовити ся до оборони. Мадяри, жалуючись самі на „гнет“, брутално топчуть права інших народностей та майоризують їх і тому в хорватських рядах чимраз голосніше проявляє ся балкансь, щоби йти з Австрією, в якій живуть культурні народи, неспосібні до таких надувати, що кличуть о пімсту, яких безнастінно з зимною кровлю допускають ся Мадяри.

Отже загребська конференція порішила, чи в будуччині Хорвати підуть з Віднем, чи з Будапештом. Одногди нараджували ся над тим хорватські послані віденського парламенту і їх погляди в тім напрямі поділені. Цілковита єдність і однодушність панує між ними тільки на точці лояльності і вірності для пануючого дому. Династія може завсідти на Хорватів. Погрози Угорщині, що відлучить ся, не

Старший брат Джіма. (З англійського — Брет-Гарта).

Коли по бурливім осіннім вечері надтягнула з долини ніч, не виділо було спершу серед дощу і вітру ні сліду з цілої оселі. Але поволі вzdовж хребта гори Савієр Грат зяєніли розкинені хати як блискучі звізді в молочній дорозі. Іх мешканці повертали від роботи в закопах домів і позасвічували сьвітло. Але ті звізді того вечера не всі однако ясно сьвітили; особливо дві ріжнили ся різко від себе. В одній хаті, де очивидчики відвідували ся якесь забава, зяєніло богато сьвітік одна за другою; в другій, де було тим тихіше, близько лиши одноке сьвітло коло вікна. Обі хати були образом неоднакової долі на сьвіті; творили суперечність, що більшою не можна собі уявити. Там справляв пир Роберт Фальлонер, щасливий що найшов богату жилу золота; тут лежав Дік Ляжем, котрого все нещастя переслідувало, на смертній постели.

Але бідний Дік не був сам. Дедді Фальзом, єго старий сусід, сидів побіч деревляного ліжка недужого і крім догляду старав ся ему показати свое співчуття та потішував єго. Але по лиці Фальзома можна було пізнати якийсь неспокій; єго очі заєдно блукали до вікна, де між деревами виділо було съяточне освітлене в хаті Фальлонера і він уважніше прислухував ся съміхам і співам, що здалека сюди доносили ся, як горячковим віддихам, зйокам і

незрозумілим словом недужого. Єму було невічайно прикро, що не міг брати участі в пірі; але й стан недужого непокоїв єго.

Нетерпливий зойк недужого обудив добродушного Дедді з єго розсіяності і викликав у него співчуття.

— Ах, очевидно, я знаю, що то значить — впевновав живо недужого — так немовби хто виридав зуб з коренем, що іде крізь ціле тіло. Ах, Боже, мені так було, що я голосно кричав з болю. То біль в костях, ах так — знаю то з досвіду. Але дивно — говорив дальше понизивши голос — що оно найбільше болить тоді, коли має переставати — так само як хтось, ще при праці піддає нам руку і поклапле що по рамени, заки відійде. А що, не правду я кажу? — скрікнув ликуючи, коли Дік Ляжем ушав знов утомлений на твердий мішок, що служив єму за подушку. — В одній хвилі зробилось тобі вже ліпше а на завтра рано будеш вже здоровий як оріх. На тім ломаню в костях розумію ся ліпше як хто; лише у мене було оно студене, що довше триває — у тебе горяче і минає скорше.

Коли би огонь в очах і лицах Ляжема не съвідчив аж надто достаточно, що він лежав в сильній горячці, то короткий, божевильний съміх єго по тих словах був би найліпшим доказом на те. Але добродушному Дедді-ому віддало ся то знаком поліпшення і він по-тішачи показав єго.

— Так, так, ти вже приходиш до здоровля і хто знає, чи не зробило би тобі доброе, коли би ти трохи встав — для осторожності можеш закинути на себе покривало і відтак

опершишь на мої рамени перейшовсь би ти поволені до хати Фальлонера. Там зібралися всі хлопці нині. Таку зміну воздуха поручають лікарі дуже часто і оно помагає.

Але нові зойки недужого розвіяли надто рожеву надію Дедді-ого.

— Кажеш, що о тім не може бути бесіди? Про мене. Остаточно ти мусиш о тім найліпше знати. Я лиш так скочу на хвильку до Боба і скажу, що ти не можеш прийти. Як стій буду знов тут.

— Лист — бурмотів недужий живо — лист, лист!

Дедді скоро нахилив ся над ліжком, він вже не міг довше сумнівати ся, що Ляжем говорив в горячці. То відразу зміняло цілу річ і наскладало на него в якійсь мірі обов'язок дати о тім знати зібраним у Фальлонера. Але між тим скористав на свій спосіб із слів недужого і старав ся єго успокоїти.

— Очевидно — лист, лист — відозвав ся — так каже ся і в пісні, що єї хлопці сме тепер співали. Ти чей то мусів чутти. Пречудна співанка і годі єї забути.

— Лист — напишіть — пішліть гроши — гроши — гроши — і фотографію — фотографію — гроши — повтаряє хорій з горячковим неспокієм.

— Очевидно — завтра — коли прийде пошта — богато листів — старав ся Дедді успокоїти Ляжема. — А тепер старай ся трохи уснити. Почекай — ось то буде добре для тебе.

На величі стояла фляшка з лікарством, яку лікар приніс був нині рано. Лікарство слу-

Передплата
у Львові в агенції
дневників пасаж Гавмана ч. 9 і в ц. к. Староства на провінції:
на цілий рік К 4·80
на пів року " 2·40
на четверть року " 1·20
місячно —·40
Поодиноке число 2 с.

З почтовою перевіскою:
на цілий рік К 10·80
на пів року " 5·40
на четверть року " 2·70
місячно —·90
Поодиноке число 6 с.

повинна династія брати поважно, бо в такім случаю всі народи відлучили би ся від неї і Мадяри остали би осібняком. В такім случаю Хорвати злучили би ся і стреміли би до звуків Австро-Італії.

Про положення в Одесі доносять нинішні телеграмми: Всякий рух в місті устав. Опогоди вечером збунтовані грозили, що всього знищать огнем. Поліція сильна. Войсько стоїть під голим небом. Войскові варти цільнують державних будинків. Прибули до Одеси три полки кінноти з Тирасполя і Кишинева, а один полк піхоти з Києва. Войсько стріляє також сліпими набоями для відструшення демонстрантів. Від середи обчислюють шкоди на близько 60 мільйонів корон. Мимо величезних жертв в людях революційний комітет видав поручене вести дальше борбу і витривати в ній. — Daily Express доносить, що з Одеси надходить дуже мало вістей, бо цензура дещо значно заострена. Діяного всякі вісти, особливо англійські треба приймати з великим застереженем. — З Севастополя доносять, що вислані до Одеси ескадра під командою адмірала Крігера вже по більшій частині повернула, небавом надливі проча її разом з панцирником „Князь Потемкін“. Залога „Потемкіна“ складала ся з 850 людей. Як доносять з Одеси, важдали они перед підданем амнестії, а коли її відмовлено, стягнули червону хоругву і піддали ся без опору. Як кажуть, залогу розстріляють.

Генерал Линевич телеграфує дня 1 с. м., що Японці поступають наперед на правім російськім крилі і що в кількох місцях виперли російські передні сторожі з їх становищ.

Н О В И Н К И.

Львів, дня 3 липня 1905.

— **Цісарські стипендії.** З початком цільного року 1905/6 будуть надані в університеті у Відні три, в університетах у Львові і Кракові по одній, в університеті в Чернівцях дві стипендії ім. Франц Йосифа і Єлизавети в квоті 300 зл. в золоті, а в півмецькій політехніці в Іразії, в півмецьких у Львові, Градці і Берні і в академії рільничій у Відні по одній стипендії ім. Франц Йосифа в квоті 300 зл. в золоті. Подані мають бути внесени пізніше до 31-го липня до генеральної дирекції пайвищих фондів (K. und k General-Direction der A. h. Fonde, k. k. Hofburg) у Відні.

— **Іменування.** П. Міністер просить іменував учителя школи вирав в мужескій семінарії учительській в Тернополі Ігн. Суского, головним учителем в такій-же семінарії.

— **Виросів.** Митрополит Андрей Шептицький виїхав в суботу на довший побут за границю.

— **Бурмістром міста Переяслава** вибрано на посаду д-ра Долинського, а він заступником д-ра Фридриха Смутного.

— **Передчасна радість.** Неввичайний вид мали сими дніми мешканці Винниці, в подільській губернії, як пинту тамошні часописи. Громадка жіночка, християнка і жидівок танцювали разом на улицях. Таїці тревали дуже довго. Коли стали пінати, яка причина тієї радості, показалося, що жінки в той спосіб виявляли свою радість з причини вісти, яка розійшлася в місті, що вийна скіпчила ся.

— **Вибух сифона.** Мешканці одного з домів при ул. Валовій в Стрию почали дні 21-го червня спільні гук, а відтак прики в мешканці ін. Інгберг. Коли збіглися на місце, побачили ін. Інгберг з покаліченням і облитим кровлю лицем. Показалося, що виновником був — сифон з сироваткою водою. Внаслідок спільного нацору газів виправлялося з него оловяні затички в часі, коли ін.

Інгберг наливала воду, ударилася її в лиці і урвалася кусень носа.

— **Ковнір причиною смерті.** О цієї чайній причині смерті молодого офіцера доносять з Літніц. Офіцир 2 полку оборони краєвої, 30-літній Генр. Пуммер, мав маленьку ранку під бородою, на котру цілком не зважав. Та ранка отирається о зелений ковнір мундура і в наслідок того Пуммер дістав закажене крові і по кількодневних муках імер, бо всяка лікарська поміч показала ся неможливо.

— **Нещастина пригоди** почала ся при будові костела в Волосові. Майстер будівельний, Гуцул з Косівщини, упав з руштовані так нещастливо, що поломив собі майже всі ребра, обі руки й ногу. В наслідок сего побитя нещастию до кількох годин закінчив жите.

— **Вилив музики на звірята.** Дуже цікаві спостереження поробив зоольог Ф. Бакер, розглядаючи вилив музики на єштмані звірята, Досліди робив він в той спосіб, що вечірнimi годинами пригравав їм на скрипці. — Чума не любить музики. Як довго дослідник грав тихо і спокійно, він розтягався, клав голову між лабії і прислухувався. Але коли музика стала голоснішою, він махав первово хвостом, наставляв уха, вставав і бігав єюди й туди. Ягуар скакав при голосній музиці під стелю, але спокійна музика утихомирювала его. Коли музик відходив від клітки, ягуар витягав за ним через решітку свої лабії з скованими пазурами і робив таке вражене, наче б хотів его затримати. Леопард зовсім на музику не зважали. Одаа львівця з трима молодими зразу показувала цікавість і занепокоєння. Коли дослідник, не перестаючи грati, став відходити від клітки, усі четвери перейшли на сам країн клітки і поупладалися ся, та коли він повернувся, слухали уважно музики лагідної. Коли ж він став грati скорий танець, молоді почали весело скакати. Дві гігантеси сковались в найдальший куток клітки та хотіли втікати через решітку. Мали показували ся більше зацікавленими як зворушеними. Лише одна мала полуднєво-американська матиша була дуже утишена, головно танцюючи. Еті клітки були зі скла, тому она прикладала цікаво ухо до ширин між стіною а дверми. Коли музик відходив, бігла она за ним, кілько разів позволяла клітку. Те саме робили й більші

жито на усмирено болю. І Дедді, котрий не сумнівався, що оно буде добре також і на горячку, налив єго майже повну ложку, бо можна було припустити, що недужий, наців несвідомий, трохи его розлиє. І Дік Ляжем дійстно успокоївся; бурмотів ще лиши незрозумілі слова, а Дедді сидів спокійно і ждав, чи недужий не заспить. Хотів відтак скористати з тієї народи і скоро перебігти до Фальлонера. Між тим почав розглядати ся по комнатах і побачив в ногах ліжка зімніту куверту, на котрій була почтова стамінія одного із західних міст. Почта, що приходила до оселі три рази на тиждень, наспіла перед годиною, о тім знов Дедді і ему ясно стало, що Ляжем мусів дістати лист. І справді коло недужого лежав під стіною отвертий лист. Очевидно що серед таких обставин Дедді був обов'язаний лист перечитати.

Було то коротке, ділове письмо, в котрім Ляжема вживано, аби він відворотною поштою прислав гроши за удержане брата і сестри, котрі були під опікою посилаючого листа, або аби діти відобразив і умістив діндине. Залаяга вже надто довго з заплатою і хоч вже кілька разів обіцював, що гроши прийшли, доси не додержав обітниці. Так довше не може тривати; або заплатить довг сейчас, або то последне письмо, якого Ляжем може від него надіяти ся.

Зміст письма не був для Дедді'ого ні новий ні несподіваний. Він читав вже подібні твори пера дочок і жінок своїх сусідів, коли від них щастє відвернуло ся. Ніхто лішче не зімнав як він, які непевні вигляди копача золота і яка заманчива надія, котра заєдно додає ему відваги. Саме хотів лист з невдоволенем відложити, коли єго погляд упав на кусник паперу, що лежав побіч куверти на покривалі, а котрого він доси не бачив. На папері не вправною дитинячою рукою були вписані слова: „До моого брата“, а даліше отсіх кілька стрічок:

„Любий брате! Прошу Тебе, напиши сей час до мене і до Цисі. Чому не пишеш? Вже дуже давно Ти не писав. Пан Рікет каже,

що Ти цілком на нас забув. Прошу Тебе прийти також свою фотографію. Всі люди гадають, що я цілком не маю старшого брата, бо інакше мусів би я собі що пригадувати і знасти, як він виглядає. Цися дуже плаче задля того. Мене болить голова, бо Віллем Валькер побив мене; тому не пишу нині більше.

Люблячий Тебе менший брат

Джім“.

Дедді читав лист мусів мимохіті на голос розсміяли ся, хоч рівночасно сльози стояли ему в очах; він бо був дуже чутливий і легко запалював ся. Непевною рукою поставив сльотло знов на своє місце і поглянув скоро не дуже приязним оком на недужого. Єго іменно зворушило не сльотче для „старшого брата“, лише уявя, як ті бідні діти опущені і він почув охоту доволі о тім виговорити ся. Ще раз поглянув в сторону Діка Ляжема, відтак сковав пашери до кишені, заложив капелюх на голову, висунув ся тихо за двері і побіг чим скоріше до ясно освіченого дому. Занятій цілком одною гадкою, відповів на все питання, як має ся недужий: „О, ему цілком добре!“ і почав сейчас ошовідати, як він найшов лист вірителя. Письмо дитини заховав собі на конець для викликання найбільшого враження. Як Дедді надіявся, жадане гроший вірителем стрітили его товариші з обуренем.

— Ті люди там на селі всі такі самі — скрикнув капітан Флечер — они дійстно вірять, що ми потребуємо лише вивертити діру в землі, аби добувати лопатами гроши. Приміром моя жінка, що вирочім не є цілком дурна, дивує ся заєдно, що я їй не присипаю кождим кораблем бодай по пів сотки доларів.

— Мій старий робить ще гірше — сказав Август Гавстон, прозваний товаришами „немовлятам“, живий двайцятілтній хлопець. — Ось вчера писав мені, що був би цілком вдоволений, коли-б я кожного дня відкладав для него і для матери лише по одній одинокій золоті — більше нічого від мене не жадають.

— Так, так — відозвав ся інший — коли лише не ті свояки, що ні на чим не розуміють ся, а тільки говорять про гірництво! Боб Фальлонер може говорити про щастє, що нашов нині золото, але о много щасливішим мусить ся чути, що не має ні дитини ні нікого, про кого мусів би дбати.

Дедді виїдав насамперед спокійно аж всі виговорили ся, а відтак витягнув другий лист з кишені.

— То ще не все товариші — почав непевним голосом, але чим раз більше запалював ся. — Саме як я над тою справою роздумував, впадає мені в очі той малий куничник паперу, що лежить на боці сам, відеунений — я читаю его і — мушу призвати ся — аж за горло мене стискає.

Із зворушення не міг дальше говорити.

— Полови, Дедді, лиш полови! — відозвав ся один із слухачів усміхаючи ся. Видно товариші знали добре мягкую вдачу Дедді'ого.

Він відчитав тепер лист дитини, але на жаль не добре, бо почав без ніякої потреби наслідувати дитинячу шепотливу вимову на свій спосіб, що очевидно могло слухачів спонукати радше до съмху, як зворушити до сльоз. Але коли він письмо Джіма перейшло з рук до рук, зробило ся нагле дуже тихо.

— Знаєте що хлопці — сказав він Флечер, водячи очима довкола стола — ми половині би щось сей час зробити для дітей! Ти чей нічого такого не сказав Дікову? — обернув ся він до Дедді'ого.

— Ні словечка — він, знаєте, таки цілком втратив память — горячка єго дуже розгортає — плете самі незрозумілі слова. А впрочім він сяк чи так не має зломаного крейцара.

Ті слова цілком не годили ся з попереднім висказом Дедді'ого, що Ляжемови добре йде; але що то значило?

— Мусимо зібрати між собою тільки кілька зможемо, заки ще відійде вечірна поча — сказав „немовля“ і почав перешукувати свої ки-

Головна агенція дневників

ст. СОКОЛОВСКОГО

у Львові, пасаж Гавсмана ч. 9,

принимає пренумерату і оголошення до всіх дневників краєвих і заграницьких.

До „Народної Часописи“ і „Газети Львівської“ може принмати оголошення виключно лише ся агенція.

■ Найдешевше можна купити лише ■

В А В К Ц И Й Н І Й Г а л и

Пасаж Миколяша

меблі, образи, дивани, сальонову обставу, золото, біжутерій,
старинності і все можливе до домового уладження.

===== Порозумінє з провінцією писемно. =====

Вступ вільний цілий день.